

Avlsregler i raseklubber – hvor bør man legge listen?

Astrid Indrebø

Foredrag i Norsk Puddelklubb i forbindelse med klubbens årsmøte april 2022

Foredraget var ikke tenkt for publisering. Noen av tallene i presentasjonen er ikke kontroll-regnet, så for ordens skyld tar jeg et lite forbehold om eventuelle regnefeil

1

For å få avlsmessig fremgang, bør
avlscyrene velges fra
den beste halvparten

Dvs: Avlsreglene til sammen bør ikke utelukke
mer enn 50% av rasen

2

Hva bør det legges vekt på?

› Helse - utfordringer hos alle variantene

- Øyne

- › Distichiasis - spesielt dverg og toy
 - NSVO: Hunder med ektopiske cilier eller med uttalt grad av distichiasis/trichiasis anbefales ikke brukt i avl
 - Hunder med mild eller moderat grad av distichiasis kan brukes i avl, men det anbefales paring med hund fri for lidelsen
- › Katarakt og andre øyesykdommer
- › Øyelysning: **Krav** i avlsreglene – men ikke for registrering av valper

- Allergier ser ut til å være økende (ingen statistikk)

- Degenerativ myelopati (frivillig DNA-testing)

- Ikke nevnt i avlsreglene

- Burde kanskje vært obligatorisk ved registrering av valper?

- Smale underkjever – hjørnetenner opp i ganen (spesielt storpuddel)

- Epilepsi forekommer

3

Storpuddel

- › Sebaceos adenit (SA – ødeleggelse av talgkjertlene) på flere linjer – økning?
- › Addison disease (for lav produksjon av cortisol og aldosteron)
- › Von Willebrands disease type I – har liten betydning for rasen og relativt liten betydning for hunden
- › Utviklingskatarakt (øyelysning **krav** i avlsanbefalingene, ikke krav for registrering)
- › **HD** - hunder født 2014-2019: **27,3% er røntget** (n=454)
 - A+B=**91,8% fri**, C=6,4% (n=29), D=1,8% (n=8), E=0
 - **Krav** i til HD-røntging i avlsanbefalingene
- › **AD** - hunder født 2014-2019: **15,9% er røntget** (n=264)
 - **95,5% er fri** (n=252), 3,7% svak grad (n=9), 3,4% middels (n=3), 0,8% sterk (n=1)
 - **Anbefalt** AD-røntging i avlsanbefalingene, ikke krav
- › Mentaltest **anbefalt** i avlsanbefalingene

4

Mellom-, dverg og toypuddel

- › Prcd-PRA under kontroll (**krav om kjent DNA-status ved registrering av valper**)
- › Rcd-4 PRA (særlig hos grå hunder – ingen stor forekomst)
- › Øyelysning **krav** i avlsanbefalingene, men ikke for registrering av valper
- › Patellastatus: **Krav i avlsanbefalingene**, men ikke for registrering av valper
- › Leg-perthes: ingen statistikk, men kjenner til flere tilfeller hvert år på de minste variantene. Sannsynligvis større problem enn HD på de minste variantene
- › Degerativ myelopathi (DNA-test)
 - Laboklins statistikk: 14% av pudlene er bærere
 - Står **ikke nevnt** i avlsanbefalingene
 - Resultat av DNA-test registreres hos NKK, men kjent status er ikke er krav for registrering

5

HD – mellom-, dverg- og toypuddel

Hunder født 2009-2018

- › **Mellompuddel** (N=1877)
 - 19,7% kjent status (n=370)
 - **A+B=64%**, C=27%, D=6,5% (n=24), E=1,9% (n=7)
- › **Dvergpuddel** (N=1877)
 - 3,9 % kjent status (n=74)
 - **A+B=81%**, C=16,2% (n=12), D=1,4% (n=1), E=1,4% (n=1)
- › **Toypuddel** (N=1041)
 - 2,2% med kjent status (n=23)
 - **A+B=87%**, C=8,7% (n=2), D=4,3% (n=1), E=0%

Mellom: «Skal HD-røntges; C kan kun brukes mot A eller B» – bra!
 Dverg og toy: «Bør HD-røntges» - **hvorfor?**

6

Utelukkes fra avl pga helsekrav/anbefalinger i avlsanbefalingene

	Storpuddel	Mellom	Dverg	Toy
HD	D+E=6,4% (C kan brukes ved indeks kull >100 – bra!) 27,3% kjent status	D+E=8,4% (C kan brukes mot fri – bra!) 19,7% kjent status	D+E=2,9% (n=2) (regner meg at C kan brukes mot fri) 3,9% kjent status	D+E=4,3% (n=1) (regner meg at C kan brukes mot fri) 2,2% kjent status
AD	Grad 2+3=4,2% (n=27) 15,9% kjent status	Grad 2+3=3,3% (n=4) 6,5% kjent status		
Patella-status		20%?? 15%?? (1 kan brukes mot 0)	20%?? 15%?? (1 kan brukes mot 0)	20%?? 15%?? (1 kan brukes mot 0)
Øyeproblem	10%?? 3%??	10%?? 5%??	10%?? 5%??	10%?? 5%??
Annet helse	5%??	5%??	5%??	5%??
Sum umulig pga manglende og usikre statistikker	15%?? 20%??	20%?? 25%??	20%?? 25%??	20%?? 25%??

Selv med statistikker vil summen ligge langt under 50%

7

Klubben sponser helseundersøkelser!!!

- › Støtte til HD-røntgen på mellompuddel: kr 500 fra til 01.06.2022 – for å nok data til HD-indeks
- › Sponser rekvisisjoner som bestilles fra NKK
 - Patellaundersøkelse (toy/dverg/mellom)
 - DNA-undersøkelse degenerativ myelopati (DM) (dverg/mellom/stor)
 - › Eftersom toy og dverg kan pares, finnes vel DM også hos toy?
 - › I tillegg sponses selve undersøkelsen med kr 200
 - DNA-undersøkelse prcd-PRA (toy, dverg, mellom)
 - › I tillegg sponses selve undersøkelsen med kr 350
 - Rekvisisjoner for HD og AD (hvorfor AD???)

8

Krav til premiering

	Antall registrerte (2009-2018)	Antall utstilt minst 1 gang (%)
Storpuddel	2851	432 (15,2%)
Mellompuddel	1877	321 (17,1%)
Dvergpuddel	1877	367 (19,6%)
Toypuddel	1041	243 (23%)

	Antall registrerte	Utelukkes fra avl pga ikke utstilt
Storpuddel	2851	84,5%
Mellompuddel	1877	82,9%
Dvergpuddel	1877	80,4%
Toypuddel	1041	77%

9

Hvor stor del av utstilte hunder får CK på utstilling?

NPK Spongdal 2021

- › Storpuddel (24 + 24 utstilt) – 9 + 7 CK = 33%
- › Mellompuddel (22 + 21 utstilt) – 16 + 9 CK = 58%
- › Dverg (15 + 11 utstilt) – 6 + 4 CK = 38%
- › Toy (6 + 7 utstilt) – 4 + 3 CK = 54%

- › Men mye de samme som fikk CK begge dager

10

Krav til premiering

	Antall registrerte	Utelukkes fra avl pga ikke utstilt
Storpuddel	2851	84,5%
Mellompuddel	1877	82,9%
Dvergpuddel	1877	80,4%
Toypuddel	1041	77%

Stor og dverg: ca 40% får CK??
Mellom og toy: ca 50% får CK??

	Antall registrerte (2009-2018)	Utelukkes fra avl pga manglende CK
Storpuddel	2851	91%
Mellompuddel	1877	91%
Dvergpuddel	1877	88%
Toypuddel	1041	88%

Ved krav om premiering: ca 80% utelukkes
Ved krav om CK: ca 90% utelukkes

Hva da med helsekrav??

11

Hvorfor er det så viktig å sette høye utstillingskrav til alle??

Som oppdrettere er vi selv som velger –
ønsker man å oppdrette utstillingshunder
så må man gjerne velge blant de beste
utstillingshundene –
men unngå matadoravl

12

Avlsanbefalingene må overholdes for å få kull på valpelisten

- › Fra «very good» til CK – er det fordi klubben har for mange kull på valpelisten?
- › På valpelisten 06.04.22
 - Mellom: 2 kull
 - Stor: 4 kull
 - Øvrige: Ingen

13

Hvor mange brukes i avl?

Hunder reg. i NKK 2009-2018 som har ett eller flere kull

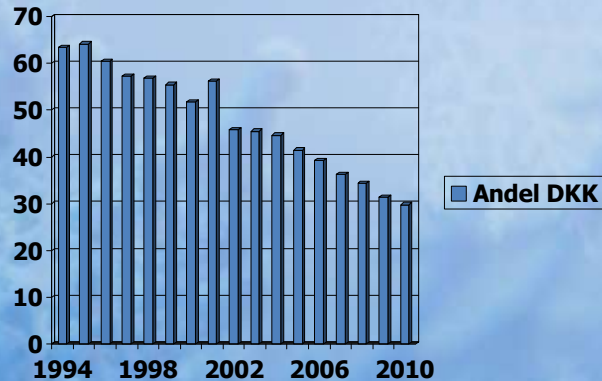
	Brukt i avl
Stor	9,9%
Mellom	13,5%
Dverg	17,3%
Toy	19,2%

Ingen krav for registrering i NKK at avlshunder skal være utstilt

14

Hvor mange uregistrerte pudler fødes??

Statistikk Dansk hunderegister (alle hunder i Danmark må være registrert her) – Andel DKK = % av totalt antall hunder i Danmark (raser og blandingshunder) som er registrert i DKK

15

Hvor mange blandingshunder med puddel fødes??

- > Labradoodle
- > Goldendoodle
- > Copperdog
- > Cavapoo
- > Cockapoo
- > Maltipoo
- > Havapoo
- > Shihpoo
- > Lhasapoo
- > Westipoo
- > Yorkipoo
- > Doxipoo
- > Peekapoo
- > ect....

*Puddelblandinger er kjempepopulært
(men mange har helseproblemer og ikke minst pelsproblemer) –
dere må få folk til å kjøpe puddel istedenfor puddelblandinger!!*

16

Alternativt til premiering på offisiell utstilling

- › Beskrivelse av type, anatomi og bevegelse på uoffisiell utstilling av autorisert dommer
 - Bruk gjerne andre benevnelser på premiering enn på offisielle utstillinger – f.eks. en skala fra 1 til 5, hvor 1 er best
- › Hundene skal være velstelt, men trenger ikke være i utstillingsklipp

17

Krav klubben kan vurdere å innføre for å få valper registrert i NKK

- › **Kjent patella-status for de tre minste variantene**
- › **Kjent DNA-status for degerativ myelopati**
- › **Kjent øyelysningsstatus**
- › **Maks antall valper** etter en hund – hvis matadoravl er et problem

18

Krav om kjent patella-status ved registrering av valper?

- › Undersøkelsen må være gjort ved minimum 12 måneders alder av veterinær som har avtale med NKK slik at resultatet blir registrert på dogweb.
- › Ved bruk av utenlandske hunder: Kopi av hundens patellaattest må vedlegges registreringsanmeldelsen, og resultatet fra denne attesten vil bli lagt inn i dogweb for enkelte spesifiserte land (som Sverige) som har identisk undersøkelsesrutine som Norge. For andre land kan resultatet ikke legges inn i dogweb, men kan gjelde som «kjent patellastatus» for registrering av valper.
- › Det kan søkes om dispensasjon for bruk av utenlandske hunder. En begrunnet søknad sendes NKK som forespør raseklubb før vedtak fattes. Det gis generell dispensasjon ved bruk av frossensæd som er frosset før restriksjonen trådte i kraft og hvor hunden ikke lenger er i live.

19

Krav om øyelysning ved registrering av valper?

- › Øyelysningen må være foretatt senest **12 måneder** før paring.
- › Norskregistrerte hunder skal øyelyses i Norge og resultat registreres inn på ECVO-skjema i Dogweb av autorisert øyelyser som har utført undersøkelsen.
- › For utenlandske hunder: Kopi av hundens ECVO-attest må vedlegges registreringsanmeldelsen.
- › For svenske hunder: Dersom øyelysningen er utført i Sverige, men uten at det foreligger ECVO-attest, må kopi av den svenske øyelysingsattesten vedlegges registreringsanmeldelsen; dette resultatet kan imidlertid ikke legges inn i dogweb.

20

Maksimalt antall avkom etter samme hund?

- › Det innføres en øvre antallsgrense på avkom registrert etter samme hund for rasen
- › Etter at øvre grense er nådd, vil flere avkom etter hunden bli **ikke bli registrert/registreres med avlssperre (valgfritt for klubben)**.
- › Importerte hunder som er født **før** grensen er nådd, registreres på ordinær måte.
- › Nedfrosset sæd kan brukes tidligst **8/10 år (valgfritt for klubben)** etter at øvre grense for maksimalt antall avkom er nådd.
- › Det gis mulighet for å søke om dispensasjon til ytterligere bruk av hunden. En høye begrunnet søknad, som også inkluderer informasjon om planlagt partner, sendes NKK. En uttalelse fra raseklubben innhentes før vedtak fattes, og kan med fordel vedlegges søknaden for rask saksbehandling

21

5%-regelen: En hund kan ikke ha flere avkom etter seg enn tilsvarende 5% av antall registrerte hunder i en 5-års-periode

	Ant reg siste 5 år	5%
Toy	693	35
Dverg	1698	56
Mellom	1253	63
Stor	1123	85

22

Registrering av kliniske diagnoser i DogWeb

- › **Arvelig/mistenkt arvelig sykdom: Klubben bør oppfordre eiere til å be veterinæren om å rapportere dette inn i DogWeb**
- › Skjema må underskrives av eier
- › Nkk.no/dyrlege/kliniske diagnoser
 - Leg-perthes
 - Allergier
 - Sebaceos adenit (SA)
 - Epilepsi

23

Lykke til med Generalforsamlingen –

Og takk for meg!

24